

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของ
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
The Desirable Characteristics of Educational Institute Administrators
in the Digital Age, of Vocational Institute of Central Region 1, Office
of the Vocational Education Commission

วิลาวลัย วัชรโรทัย

นิสิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: wilawan072@gmail.com

โกสุ่ม สายใจ

อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: kosaic@rpu.ac.th

Wilawan Vajarodaya

Student, Master of Education, Rajapruk University

Kosoom Saichai

Advisor, Master of Education, Rajapruk University

รับเข้า: 12 ตุลาคม 2563 แก้ไข: 28 ตุลาคม 2563 ตอรับ: 3 พฤศจิกายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิชาที่สอนและตำแหน่ง ประชากร เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 จำนวน 826 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน กำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ LSD ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด โดยด้านคุณธรรม

จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการและด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

Abstract

The research aimed to study and compare the level of desirable characteristics' level of educational institute administrators in the digital age, of vocational institutes of central region1, office of vocational education commission, classified by gender, education level, working experience, class and position. The populations were 826 teachers and the samples consisted of 269 teachers who were teaching in the institute of vocational education central region 1. The sample size was determined according to the Taro Yamane table and stratified random sampling. The research Instrument used was the rating scale questionnaire in which the individual IOC rate was 0.67-1.00, the reliability was 0.98, and informal interview. The statistics used for the data analyzing were frequency, percentage, mean, standard deviation (SD), t-test, one-way ANOVA and LSD.

The results were as follows: 1) the desirable characteristics' level of educational institute administrators in the digital age, of vocational institutes of central region 1, office of the vocational education commission was at a high level in both an overall and individual topic. In descending order, the average in each topic were morality and ethics, character, management skills, academic skills, and leadership skills respectively 2) The comparison results of teachers' opinion towards the desirable characteristics of educational institute administrators in the digital age classified by gender was in the similar way. In contrary, the differences of educational level, experiences, and positions were at a statistical significance level of .05

Keywords: desirable characteristic of educational institute administrators, digital age, The Institute of Vocational Education Central Region 1

บทนำ

ยุคดิจิทัล (Digital Age) เป็นยุคที่เทคโนโลยีถูกนำมาพัฒนาต่อยอดเพื่อลดบทบาทของมนุษย์ และเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ในการใช้ความคิดเพื่อข้ามขีดจำกัด ด้วยความฉลาดของเทคโนโลยีทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ สามารถทำงานเองได้อย่างอัตโนมัติ (วิช โลจิสติกส์, 2561) โดยที่เรียกยุคนี้ว่า ยุคดิจิทัลเปลี่ยนโลก (Eric Schmidt and Jared Cohen, 2014) กล่าวคือ เมื่อมีการก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือการสื่อสารกับผู้อื่น ทำให้ทุกวันนี้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศได้อย่างมหาศาล (อภิเกียรติ เตชะจารุพันธ์, 2561) เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีผลกระทบหลายด้าน อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นร่วมมือระหว่างคนกับเทคโนโลยีหรือการมีส่วนร่วมและการมีกำลังของบุคลากรในองค์กรที่สอดคล้องกับทักษะดิจิทัลใหม่ ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานและผลลัพธ์การดำเนินงานของหน่วยงานและการปรับตัวของหน่วยงานต่อเรื่องดังกล่าวให้กับผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2562) รวมถึงเกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิต รวมถึงการเรียนรู้ โลกแห่งการเรียนรู้ได้พัฒนาไปอย่างมาก จากการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ช่วยให้คนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญสามารถเข้าถึงความรู้ได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ว่า “ยุทธศาสตร์ที่ 5” ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการ ด้านความเท่าเทียมและด้านประสิทธิภาพ ประกอบกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลว่า “ยุทธศาสตร์ที่ 5” มุ่งเน้นการพัฒนาากำลังคนดิจิทัล (Digital Workforce) ขึ้นมารองรับการทำงาน ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดไว้ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้กล่าวถึงมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า “ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์” ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ คุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้บริหารที่ควรแก่การยอมรับ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงาน มีคุณลักษณะหลายอย่างรวมกัน ตามที่องค์กรต้องการจึงจะบริหารงานได้ดี การที่ผู้บริหารจะสร้างผู้เรียนในยุคโลกดิจิทัลให้มีคุณลักษณะเป็นเช่นไรย่อมเป็นสิ่งท้าทายความสามารถของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ที่ต้องเก็บไปคิดและพัฒนาให้บรรลุ

เป้าหมาย ซึ่งนอกจากจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนให้มีทักษะด้านดิจิทัลแล้ว ในการบริหารการศึกษา ก็พบว่าเทคโนโลยีก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเช่นกัน เพื่อความอยู่รอดขององค์กรผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนตนเองอย่างเร่งด่วนในหลายด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารยุคดิจิทัล จึงทำให้ผู้บริหารยุคเก่าไม่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัว ให้สอดคล้องกับยุคเทคโนโลยีดิจิทัล แต่เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เป็นนักบริหารแบบดิจิทัล ก็สามารถกระทำได้ ถ้าผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง ซึ่งการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักในการขับเคลื่อน ในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้มีความสามารถในการแข่งขันและเป็นผู้นำวิชาชีพที่มี สมรรถนะ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Edward, 1988) และปฏิรูปการศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จได้ โดยเฉพาะในองค์กรยุคใหม่ ต้องการผู้นำที่โดดเด่น มีคุณลักษณะที่ดีในการบริหารจัดการ เพื่อความสำเร็จขององค์กรในอนาคต (Northouse, 2012) สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการสายงานพัฒนานานาชาติ หลักสูตรการเป็นผู้นำสถานศึกษาจาก Auckland University of Technology (AUT) จากประเทศนิวซีแลนด์ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีในยุคดิจิทัล ว่าควรเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดเชิงกลยุทธ์แบบอนาคตและรู้จักพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในยุคปัจจุบัน พึ่งพา แบ่งปัน และกระจายความเป็นผู้นำ ถ้าที่ จะทดลอง ไม่กลัวเทคโนโลยีใหม่ ๆ และไม่เพิกเฉยกับความคิดแบบเดิม (สยามรัฐออนไลน์, 2563) ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อบุคคลในองค์กร จึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ โดยต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น ต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสพการณ์ทางการบริหารการศึกษาที่เหมาะสม ผู้บริหารต้องปรับปรุงรูปแบบการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความเป็นผู้นำทางด้านดิจิทัล สนองตอบต่อการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เช่นไรที่เหมาะสมต่อการบริหารงานในยุคดิจิทัล และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่ปฏิบัติงานในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและตำแหน่ง แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูปฏิบัติการสอนในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 แห่ง จำนวน 826 คน มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดย 1) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม 2) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ สุภมาศ อังสุโชติ และ อัจฉรา ชานิประศาสน์, 2562) ได้จำนวน 269 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ ตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) 2) เป็นแบบสอบถามระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การหาความตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พบว่า ข้อคำถามผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) เป็นรายข้อ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

3. การทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD

ผลการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, $SD=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $SD=0.69$) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.40$, $SD=0.69$) ด้านความสามารถในการบริหาร ($\bar{X}=4.31$, $SD=0.66$) ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ($\bar{X}=4.30$, $SD=0.65$) และด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X}=4.30$, $SD=0.69$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.40	0.69	มาก	2
2. ด้านความเป็นผู้นำ	4.30	0.67	มาก	5
3. ด้านความสามารถในการบริหาร	4.31	0.66	มาก	3
4. ด้านความรู้ทางวิชาการ	4.30	0.65	มาก	4
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.50	0.69	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.36	0.62	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี จึงยอมรับสมมติฐาน ยกเว้น ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ด้านบุคลิกภาพ กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-20 ปี และสูงกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ด้านความเป็นผู้นำ และ ด้านความสามารถในการบริหาร กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-20 ปี และสูงกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี โดยภาพรวม กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-20 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี

2.4 ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโดยภาพรวม กลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่ำกว่าชำนาญการ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโดยภาพรวม กลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

ด้านบุคลิกภาพ กลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต่ำกว่ากลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ กลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่ำกว่าชำนาญการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มที่มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล	ตัวแปร			
	เพศ (t)	ระดับการศึกษา (t)	ประสบการณ์ การทำงาน (F)	ตำแหน่ง (F)
1. ด้านบุคลิกภาพ	-0.27	-2.05	5.85*	4.54*
2. ด้านความเป็นผู้นำ	-0.55	-2.70	3.94*	5.39*
3. ด้านความสามารถในการบริหาร	-0.70	-4.31	3.08*	4.09*
4. ด้านความรู้ทางวิชาการ	0.20	-2.18	3.03*	8.64*
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	-0.39	-3.26*	4.16*	4.51*
ภาพรวม	-0.37	-3.09*	4.29*	5.98*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบนำไปสู่การอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำและด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี มีความยุติธรรมในการปฏิบัติตน มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 จึงมีลักษณะของการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล รวมถึงมุ่งพัฒนาสนับสนุนครูให้มีสมรรถนะทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา โฆษิต (2562) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทักษะการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ทางวิชาการ ตามลำดับ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยรี อามาตย์มนตรี และ ภาณี สัจจาพันธ์ (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนันท์ แถวนาขุม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงานความร่วมมือของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเพศชายและครูหญิงในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการบริหารและปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน จึงส่งผลให้ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ไชยจิต (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารยุคดิจิทัลแตกต่างกัน โดยภาพรวมและด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นอาจต้องพัฒนาระดับการศึกษาของครู และพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ด้วยการมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร เป็นความต้องการที่ครูทุกระดับประสงค์จะให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหาร เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนทางด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ พบว่า ไม่มีแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ควร

แสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีสติปัญญา มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ไชยจิต (2562) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร โสมณวัฒน์ (2558) เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า บุคลากรครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรม แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาและประสบการณ์ทำให้บุคลากรแต่ละคนมี คิดเห็นแตกต่างกันได้ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมานานและครูที่เพิ่งทำงานมีความต้องการผู้บริหารยุคดิจิทัลที่ไม่เหมือนกัน จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารยุคดิจิทัลไม่เท่ากัน อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ทำงานมานานได้ร่วมทำงานกับผู้บริหารสถานศึกษาใกล้ชิดกว่าและทำงานมานานอย่างต่อเนื่อง มีความใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่าครูที่เพิ่งทำงาน จึงรับรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สูงกว่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร โสมณวัฒน์ (2558) เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า บุคลากรครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ไชยจิต (2562) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน

2.4 ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันครูมีตำแหน่งที่ต่างกัน สถานศึกษา ย่อมมีความต้องการผู้นำที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของตำแหน่งและบทบาทการทำงานที่แตกต่างกัน ครูที่มีตำแหน่งที่น้อยกว่า มีอายุการทำงานและประสบการณ์การทำงานน้อย จะได้มีโอกาสทำงานกับผู้บริหารน้อยกว่าครูที่มีตำแหน่งสูงกว่า จึงทำให้มีทัศนคติต่อ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่ำกว่าครูที่มีตำแหน่งสูงกว่า ทั้งนี้อาจพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในทุกด้าน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของครูทุกตำแหน่ง ซึ่งการที่สถานศึกษาจะพัฒนาไปสู่สถานศึกษายุคดิจิทัลได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร ที่ต้องใช้ความรู้และความสามารถในการนำพาสถานศึกษาคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา โฆษิต (2562) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา ตามตำแหน่ง พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้ง 5 ด้าน มี 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมให้ดีขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติด้านดิจิทัลสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง ใช้คนตรงตามศักยภาพให้อำนาจตัดสินใจกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับงานทุกส่วนในสถานศึกษา อุทิศตนให้กับการทำงานอย่างเต็มที่
2. ด้านความสามารถในการบริหาร ในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสู่การเป็นสถานศึกษาดิจิทัลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายไปสู่สถานศึกษาดิจิทัล ปรับโครงสร้างองค์กร ปรับปรุงรูปแบบการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ สามารถสร้างสรรค์ เข้าถึงและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับครูและบุคลากร มีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานออนไลน์ด้วยการใช้ดิจิทัล ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอน การใช้โปรแกรมดิจิทัลในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อการเรียนสอนดิจิทัล การจัดทำคลังข้อสอบ การพัฒนาการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้นวัตกรรมดิจิทัล รวมถึงการนำดิจิทัลมาช่วยในการนิเทศติดตามการสอนของครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาคุณดิจิทัลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารยุคดิจิทัลในแต่ละพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

2. ควรศึกษาการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาคุณดิจิทัล ตามความต้องการของบุคลากรของวิทยาลัยที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ หรือภาคอื่น ๆ หรือเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการอาชีวศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). **แผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ.2562–2565**

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

ชลธิชา โฆษิต. (2562). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ.** ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://bit.ly/3jIqXU>.

ณัฐนันท์ แถวนาชุม. (2561). **ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงานความร่วมมือของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ค้นเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2563, จาก <http://www.research.rmutt.ac.th/?p=19051>.

ถาวร โสมณวัฒน์. (2558). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครูวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

มยุรี อามาตย์มนตรี และ ภาณี สัจจาพันธ์. (2559). **ความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.** การประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 30-31 มีนาคม 2559.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ สุภมาศ อังสุโชติ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2562). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุง).** ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคงการพิมพ์.

วิช โลจิสติกส์. (2561). **ดิจิทัล 4.0.** ค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2562, จาก <https://is.gd/OFOinL>.

- สยามรัฐออนไลน์. (2563, 17 เมษายน). ผู้เชี่ยวชาญแนะ 5 ทริค'ผู้บริหารการศึกษายุคดิจิทัล'. สยามรัฐ. ค้นเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2563, จาก <https://siamrath.co.th/n/147889>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2562). Digital Transformation กับผลกระทบและการปรับตัวของหน่วยงาน. ค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2562, จาก <https://is.gd/yM9mS4>.
- อภิเกียรติ เตชะจารุพันธ์. (2561). Digital Age มีผลอย่างไรต่อวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันและการทำงานธุรกิจ. ค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2562, จาก <https://bit.ly/3nCx4y7>
- Edward, H. (1988). The right to be human: A biography of Abraham Maslow. New York: St. Martin's Press.
- Eric Schmidt and Jared Cohen. (2014). ดิจิทัลเปลี่ยนโลก [The New Digital Age: Transforming Nations, Businesses, and Our Lives] (สุทธีวิชญ์ แสงศาสดา, แปล). กรุงเทพฯ: โปสต์บุ๊กส์.
- Northouse, P. G. (2012). Leadership: Theory and practice. 6th ed. Los Angeles: SAGE Publications, Inc.